

Letnik 1915.

# Državni zakonik

za

## kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CXLII. — Izdan in razposlan 9. dne oktobra 1915.

Vsebina: (Št. 301 in 302.) 301. Razpis, s katerim se prisoja srednješolska zrelost častnikom, vojaškim uradnikom in častniškim aspirantom, ki so postali invalidni v sedanji vojni, ter se pripuščajo k vseučiliškim naukom. — 302. Ukaz o dolžnosti naznaniti zaloge ogršice in repice.

### 301.

**Razpis ministra za bogočastje in nauk v porazumu z vojnim ministrstvom in z ministrstvom za deželno bran ter z ministrstvom za javna dela z dne 1. oktobra 1915. l.,**

s katerim se prisoja srednješolska zrelost častnikom, vojaškim uradnikom in častniškim aspirantom, ki so postali invalidni v sedanji vojni, ter se pripuščajo k vseučiliškim naukom.

Da se omogoči tistim častnikom, vojaškim uradnikom in častniškim aspirantom avstrijskega državljanstva, ki so postali invalidni v sedanji vojni in ki se hočejo potezati za nov življenski poklic, tudi pristop k poklicnim krogom, za katere je pogoj srednješolska in velikošolska izobrazba, zaukazujem na podstavi Najvišjega pooblastila z dne 28. septembra 1915. l. v porazumu s c. in kr. vojnim ministrstvom in s c. kr. ministrstvom za deželno bran ter (gledé montanistiških velikih šol) v porazumu s c. kr. ministrstvom za javna dela naslednje:

### I. Prisodba srednješolske zrelosti, oziroma oprava srednješolske zrelostne preskušnje.

1. Aktivnim častnikom po poklicu, vojaškim uradnikom in častniškim aspirantom avstrijskega državljanstva od VIII. činovnega razreda navzdol, ki so postali invalidni v sedanji vojni in ki so bili pred svojim vstopom v aktivno službo dovršili Terezijansko, Franc Jožefovo vojaško akademijo ali tehniško vojaško akademijo v številni pijonirske razrede tega zavoda v Hainburgu, mornariško akademijo ali kadetnico ali z ugodnim letnim izpričevalom, pa brez zrelostne preskušnje najvišji razred državne ali nedržavne srednje šole, kateri je podeljena pravica javnosti (gimnazija, realna gimnazija, realka), se prisojajo izjemoma po naslednjih pogojih pravice, ki so združene z zrelostnim izpričevalom državne realke.

O prisodbi teh pravic izdaja c. in kr. vojno ministrstvo oziroma pri pripadnikih deželne brambe c. kr. ministrstvo za deželno bran potrdilo<sup>1)</sup>,

<sup>1)</sup> Potrdilo ima naslednje besedilo:

C. in kr. vojno ministrstvo (pri pripadnikih deželne brambe: c. kr. ministrstvo za deželno bran; pristavek po točki III. 1.: v porazumu s c. kr. ministrstvom za bogočastje in nauk) potrjuje s tem, da ima gospod . . . . . (ime in priimek), . . . . . (vojaška službena lastnost) po ministrstvenem razpisu z dne 1. oktobra 1915. l. (drž. zak. št. 301) pravice, ki so združene z zrelostnim izpričevalom državne realke.

Na Dunaju, dne . . . . . (Uradni pečat.)

- a) ako se prosi za izdajo po predpostavljenem vojaškem oblastvu najkasneje v teku treh let po dnevu, ki ga Njegovo Veličanstvo ustanovi za sklep vojne dobe;
- b) ako je prosilec zaradi invalidnosti, ki je nastala v sedanji vojni, nesposoben za nadaljnje službovanje kakor aktivni častnik po poklicu ali vojaški uradnik in
- c) ako zoper prosilca ne teče niti sodna preiskava niti preiskava častnega sveta.

Da se doseže pravica iti na vseučilišče, ki je združena z zrelostnim izpričevalom gimnazije ali (reformne) realne gimnazije, so potrebne dopolnilne preskušnje, ki so predpisane v tukajšnjem ministrstvenem ukazu z dne 14. julija 1904. l., št. 4509, ministrstveni ukaznik št. 32, toda pri tem se izpregleduje preskušnja iz filozofske propedeutike.

2. Aktivni častniki po poklicu, vojaški uradniki in častniški aspiranti avstrijskega državljanstva od VIII. činovnega razreda navzdol, ki so postali invalidni v sedanji vojni in ki se ne izkažejo, da so dovršili v točki 1 oznamljena vojaška vzgojevališča in izobraževališča, se morejo pripustiti, da delajo zrelostne preskušnje kakor eksterni, ministrstvu za bogočastje in nauk pa je pridržano, da na podstavi izjave deželnega šolskega oblastva, v čigar službenem področju naj se vrši preskušnja, določi od primera do primera, v koliko se morejo z ozirom na znanje, izkazano v posameznih preskusnih predmetih z izpričevali javnih učilišč, dovoljevati olajšave v pismenih in ustnih delih zrelostnih preskušenj, ki so predpisani za eksterne.

V ostalem je uporabljati dotične predpise za zrelostne preskušnje.

Za pripustitev k zrelostni preskušnji je treba prositi po predpostavljenem vojaškem oblastvu pri deželnem šolskem oblastvu, v čigar službenem področju misli prosilec delati preskušnjo, najkasneje v teku treh let po dnevu, ki ga Njegovo Veličanstvo ustanovi za sklep vojne dobe, priloživši naslednje navedbe in dokaze:

- a) kratek popis življenja in nauk;
- b) vse izkaze nauk in v danem primeru tudi izkaze o predizobrazbi, uživani v srednješolskih predmetih;
- c) zadnji dekret o imenovanju;
- d) potrdilo, ki ga je izdalo predpostavljeno vojaško službeno oblastvo, da je prosilec zaradi invalidnosti, nastale v sedanji vojni, nesposoben za nadaljnje službovanje kakor

aktivni častnik po poklicu ali vojaški uradnik, da ni zadržka zoper njegovo pripustitev k zrelostni preskušnji in da zoper prosilca ne teče niti sodna preiskava niti preiskava častnega sveta;

- e) navedbo, h kateri srednješolski zrelostni preskušnji in s katerim učnim jezikom hoče biti pripušččen prosilec.

## II. Visokošolski nauki, vštetje učnih semestrov, ugodnosti pri preskušnjah (rigorozih, državnih preskušnjah).

1. Aktivni častniki po poklicu, vojaški uradniki in častniški aspiranti, ki so postali invalidni v sedanji vojni in ki hočejo biti vzprejeti v velikošolske nauke na podstavi potrdila, podeljenega jim po točki I, 1, tega razpisa, se morajo najkasneje z učenim letom, ki se prične po prejemu potrdila, prijaviti za immatrikulacijo in inskripcijo na veliki šoli, ki so si jo izbrali, in morajo pričete nauke nadaljevati, kolikor moči, brez prestanka.

Dolžni so posebno predznanje, ki jim morda še nedostaje za uspešno poslušanje posameznih predavanj, dopolniti čim prej v prvem učnem semestru.

2. Aktivnim častnikom po poklicu, vojaškim uradnikom in častniškim aspirantom, ki so postali invalidni v sedanji vojni, se more učni čas, ki so ga prebili pred (v zmislu določil I tega razpisa) doseženo velikošolsko zrelostjo v lastnosti izrednega slušatelja na visoki šoli, če so hodili v predavanja ustrezno veljajočim predpisom, vračunati v redno učno dobo v največji izmeri 4 semestrov. Izpričevalo zrelostne preskušnje, oziroma dopolnilne zrelostne preskušnje pa se mora vsekakor pridobiti pred pripustitvijo k prvi vmesni preskušnji (predpreskušnji, posamezni preskušnji, preskušnji o napredovanju, I. državni preskušnji, prvemu rigorozu, tudi delni preskušnji rigorozu), ki jo je narediti po dotičnih učnih in preskusnih (rigoroznih) redih v učnem času, da se štejejo poznejši semestri.

3. Aktivnim častnikom po poklicu, vojaškim uradnikom in častniškim aspirantom, ki so postali invalidni, gre pri njihovih velikošolskih naukih oprostitev od kolegnine, oziroma učnine, če dokažejo primeren učni napredek in ako so navezani edinole na svoj vojaški pokojninski užitek (z doklado za ranjenost).

4. Gledé pripuščanja k velikošolskim preskušnjam (rigorozom, državnim preskušnjam) se

priznavajo aktivnim častnikom po poklicu, vojaškim uradnikom in častniškimi aspirantom, ki so postali invalidni v sedanji vojni, naslednje ugodnosti:

- a) Tisti, ki so se posvetili medicinskim naukom, se morejo — če so pravočasno dosegli gimnazijsko zrelostno izpričevalo (t. I.) ter pravočasno naredili I. rigoroz — pripustiti k II. in III. rigorozu že v X. za medicinske nauke v števnem semestru, ako so poprej poleg obveznih kurzov obiskovali na semester po trideset ur interno medicino in kirurgijo in deset ur na semester očno zdravlilstvo s pripadajočimi praktiki vred.
- b) Tisti, ki se posvetijo filozofskim naukom, da bi naredili preskušnjo učiteljstva za srednje šole, se morejo — ako uspešno naredé filozofsko-pedagoško uvodno preskušnjo (člen III, f, in VII preskusnega predpisa z dne 15. junija 1911. l. [drž. zak. št. 117] — pripustiti k preskušnji za učiteljstvo že ob pričetku sedmega števnege učnega semestra (t. II) in dobiti teme za domače naloge (člen XXI preskusnega predpisa).
- c) Tisti, ki jih predpostavljeno vojaško oblastvo določi za učiteljske aspirante za vojaška vzgojevališča in izobraževališča, morejo delati pri c. kr. znanstvenih preskuševalnih komisijah za učiteljstvo na srednjih šolah posebno preskušnjo za učiteljstvo za ta vojaška vzgojevališča in izobraževališča po določenih, ustanovljenih v porazumu z vojnim ministrom in ministrom za deželno bran;
- d) absolventom vojaških akademij in kurza za pomorske kadete, ki so bili vzprejeti za redne slušatelje tehniških velikih šol, velike šole za zemljedelstvo ali montanistiških velikih šol, nadalje za redne ali z zrelostnim izpričevalom realke opremljene izredne slušatelje kmetijskih naukov na vseučilišču krakovskem, se vračuni pouk, ki so ga imeli na vojaških akademijah ali v kurzu za pomorske kadete, gledé nekaterih učnih predmetov, ki se določijo v posebnih odredbah, izpregledujé primerne frekvence;
- e) k farmacevtskemu studiju se morejo pripuščati častniki po poklicu, vojaški uradniki in častniški aspiranti, ki so postali invalidni v sedanji vojni, če dokažejo, do so dovršili katero v t. I, 1, oznamenjenih vojaških vzgojevališč in izobraževališč, in ko so z uspehom naredili za realce predpisano preskušnjo iz latinščine v obsegu zahtev prvih šest gimnazijskih razredov.

f) Častniki po poklicu, vojaški uradniki in častniški aspiranti, ki so postali invalidni v sedanji vojni in ki hočejo delati teoretsko preskušnjo iz državnega računstva, so v zmislu točke II, 3, tega razpisa oproščeni kolegnine ter preskusne takse in se morejo pripustiti k preskušnji tudi brez dokaza o enoletnem obiskovanju predavanj o državnem računstvu.

### III. Sklepna določila.

1. Ne aktivnim častnikom po poklicu, vojaškim uradnikom in častniškimi aspirantom avstrijskega državljanstva od VIII. činovnega razreda navzdol, ki so postali invalidni v sedanji vojni in zaradi svoje invalidnosti niso več sposobni nadaljevati svoj prejšnji civilni poklic, se morejo dovoliti na prošnjo od primera do primera v točki I in II tega razpisa ustanovljene ugodnosti, ako dokažejo izobrazbo, oznamenjeno v točki I, 1, prvi odstavek.

V točki I, 1, drugi odstavek, omenjeno potrdilo se jim izda v porazumu z ministrom za bogočastje in nauk.

2. Določila tega razpisa se uporabljajo tudi na bosensko-hercegovinske deželane, ki niso ogrski državljani.

3. Določila tega razpisa dobé takoj moč.

Hussarek s. r.

### 302.

**Ukaz trgovinskega ministra v porazumu s poljedelskim ministrom, ministrom za notranje stvari in ministrom za železnice z dne 5. oktobra 1915. l.**

**o dolžnosti naznaniti zaloge ogršice in repice.**

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) in dopolnjuje ministrstveni ukaz z dne 25. julija 1915. l. (drž. zak. št. 210) se ukazuje tako:

#### § 1.

Kdor ima ogršico ali repico iz tuzemskega pridelka leta 1915. zmlateno ali nezmlateno

v svojih ali tujih prostorih v zalogi ali za druge v hrambi, je dolžen te zaloge naznaniti trgovinskemu ministrstvu v osmih dneh po razglasitvi tega ministrstvenega ukaza.

Dolžnost naznanila se ne razteza na:

1. zaloge, ki jih je že pokupila avstrijska kontrolna banka za industrijo in trgovino po svojih organih,

2. zaloge, ki jih je avstrijska kontrolna banka za industrijo in trgovino oddala izdelovalcem repičnega olja, ali ki so bile že pred razglasitvijo ministrstvenega ukaza z dne 25. julija 1915. l. (drž. zak. št. 210) v posesti izdelovalcev repičnega olja ali ki so jih ti izdelovalci po določilih § 18 tega ukaza že naznanili trgovinskemu ministrstvu,

3. zaloge, ki so v posesti države ali vojaške uprave,

4. zaloge, ki so jih podjetniki kmetijskih obratov, ki se redno pečajo s sejanjem ogršice in repice, pridržali za državne namene, kolikor te množine semenja ne presegajo izmere, ki ustreza gospodarskim razmeram dotičnega podjetnika,

5. množine semenja, kojih dobavo je poljedelsko ministrstvo dovolilo podjetnikom kmetijskih obratov po § 12, odstavek 2, ministrstvenega ukaza z dne 25. julija 1915. l. (drž. zak. št. 210).

## § 2.

Naznanila je pošiljati naravnost trgovinskemu ministrstvu in obsegi morajo:

1. Naznanilnikovo ime (firmo) in stanovališče (stojališče),

2. ime (firmo) in stanovališče (stojališče) tistega, ki ima morda pravico razpolagati z naznanjenimi zalogami,

3. vrsto zalog in njih množino v metriskih stotih. Pri neomlatenih zalogah je pristaviti to okolnost ter navesti prilično množino, ki se pričakuje,

4. kraj, kjer leže zaloge.

## § 3.

Izpolnjevanje dolžnosti naznanila nadzoruje trgovinsko ministrstvo privzemši pripravne organe. Ti organi imajo pravico popreskušati pravilnost v naznanilih obseženih navedb na kraju, kjer leže zaloge, in vpogledati dotične poslovne in gospodarske knjige.

## § 4.

Prestopke tega ukaza in vsako sodelovanje ob preprečenju v tem ukazu ustanovljenih dolžnosti kaznujejo politična oblastva I. stopnje na denarju do 5000 kron ali po svojem preudarku z zaporom do 6 mesecev, ako se ne kaznujejo kazenskosodno.

## § 5.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Heinold s. r.

Schuster s. r.

Forster s. r.

Zenker s. r.